

Brüsszel, 2019.4.26.
COM(2019) 187 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a decentralizált ügynökségek székhelyéről szóló együttes nyilatkozat és közös megközelítés végrehajtásáról

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a decentralizált ügynökségek székhelyéről szóló együttes nyilatkozat és közös megközelítés végrehajtásáról

1. BEVEZETÉS

Ez a jelentés a Tanács 2018 októberi azon nyilatkozatára¹ válaszol, amelyben a Tanács felkérte a Bizottságot, hogy 2019. április végéig készítsen elemzést a decentralizált ügynökségekről szóló együttes nyilatkozat és közös megközelítés² (a továbbiakban: közös megközelítés) végrehajtásáról az ügynökségek székhelyének meghatározásával kapcsolatos kérdés tekintetében.

A felkérésre az Európai Gyógyszerügynökség és az Európai Bankhatóság székhelyének áthelyezése kapcsán került sor. Az Egyesült Királyságnak az Unióból való kilépésre vonatkozó döntése következtében e két, korábban londoni székhelyű decentralizált uniós ügynökségnek új befogadó tagállamba kellett költöznie. A többi 27 tagállam egy külön eljárást alkalmazott e két ügynökség új székhelyének kiválasztása érdekében, amely eljárás a közös megközelítésben – az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság között 2012-ben létrejött megállapodásban – rögzített elveken alapult.

Miután a 27 tagállam úgy döntött, hogy az Európai Gyógyszerügynökséget Amszterdamba, az Európai Bankhatóságot pedig Párizsba helyezi át, az Európai Parlament és a Tanács a Bizottság javaslata alapján elfogadta az ügynökségek létesítő aktusaiban meghatározott új székhelyekről szóló jogszabályokat. A tárgyalások során az Európai Parlament a közös megközelítés felülvizsgálatát kérte, kifejezve egyet nem értését a két ügynökség székhelyének kiválasztása során alkalmazott eljárással kapcsolatban, és egy új eljárás bevezetésére hívott fel a közös megközelítés keretében. A Tanács ezután felkérte a Bizottságot, hogy készítse el ezt a jelentést, amely „*az említett felülvizsgálat elindítását szolgáló további lépések mérlegelésének [alapját képezi majd]*”.

A Tanács felhívásának megfelelően e bizottsági jelentés tartalma a közös megközelítésnek a decentralizált ügynökségek székhelyére vonatkozó részére szorítkozik. A jelentés statisztikai és tényszerű információkat tartalmaz a közös megközelítés releváns elemeinek a megközelítés 2012. július 19-i elfogadása óta történt végrehajtásáról. A jelentés ezért egy egyedi kezdeményezésnek minősül, amely elkülönül a közös megközelítés végrehajtásáról szóló korábbi bizottsági jelentésektől vagy az egyes decentralizált ügynökségek bizottsági értékelésétől. A jelentés nem kívánja értékelni a közös megközelítést, és nem tartalmaz a jövőre vonatkozó ajánlásokat sem.

¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=HU&reference=P8-TA-2018-0427>

² https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/joint_statement_and_common_approach_2012_hu.pdf.

A jelentés a közös megközelítés hatálya alá tartozó 33 decentralizált ügynökséggel³ kapcsolatos adatokon alapul. Ami azonban az elemzésnek a decentralizált ügynökségek székhelyének kiválasztására vonatkozó részét illeti, a jelentés csak azokra az ügynökségekre vonatkozik, amelyek székhelyét 2012. július 19-ét követően választották ki.

Az értékelése elvégzéséhez a Bizottság az uniós ügynökségek hálózatán keresztül a Tanács Főtitkárságától és 28 decentralizált ügynökségtől kapott információkat.

2. AZ ÜGYNÖKSÉGEK SZÉKHELYÉRE VONATKOZÓ KÖZÖS MEGKÖZELÍTÉS ALAPELVEI

2.1. A közös megközelítéshez vezető intézményközi párbeszéd

Az ügynökségek székhelye nem új téma az uniós intézmények számára. Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság már 2009-ben megvitatta ezt a kérdést, amikor egy a Bizottság által közzétett értékelés⁴ szolgált az uniós ügynökségrendszer jövőjéről szóló vita alapjául. Ez vezetett később a közös megközelítés megalkotásához.

Ezen értékelés szerint az ügynökségek létrehozása tekintetében fontos elem a székhely megválasztása, végső soron a helyszín hozzájárul a jó kormányzáshoz. Az értékelés különösen azt állapította meg, hogy a helyszínek elérhetősége az utazási költségek és az idő szempontjából befolyásolhatja az ügynökségek erőforrásait és hatékonyságát. Az ügynökségek székhelyére vonatkozó döntések időzítése és jellege szintén fontos elemnek tekinthető a székhelyre vonatkozó feltételek meghatározásában. Az értékelés az ügynökség és a befogadó állam közötti székhely-megállapodás létrejöttét az ügynökség azon lehetőségéhez kötötte, hogy részesülhessen a székhelyével összefüggő bizonyos kiváltságokba, és új személyzetet vonzzon a környezetébe.

2010-ben a három intézmény ismét megvitatta az ügyet az uniós ügynökségek jövőjével foglalkozó intézményközi munka részeként az „Az ügynökségek székhelye és az ügynökséget befogadó ország szerepe”⁵ című részletes elemző dokumentumban. Ez az összefoglaló elemzés a 2009. évi értékelésen alapult, figyelembe vette az ügynökségi székhelyek kiválasztásának helyzetét, és részletesen elemezte a kérdést.

Az elemzés során megállapítást nyert, hogy az akkori uniós ügynökségek székhelyét a tagállamok állam- és kormányfők szintjén ülésező képviselői⁶, vagy a Tanács közös megállapodással választották ki. Az összefoglaló azonban megjegyezte, hogy nincsenek

³ Lásd a mellékletben szereplő listát.

⁴ https://europa.eu/european-union/sites/europa.eu/files/docs/body/synthesis_and_prospects_en.pdf.

⁵ https://europa.eu/european-union/sites/europa.eu/files/docs/body/fiche_3_sent_to_ep_cons_2010-12-15_en.pdf

⁶ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 341. cikkét analógia útján alkalmazva, amely szerint: „Az Unió intézményeinek székhelyét a tagállamok kormányai közös megegyezéssel határozzák meg.”

meghatározott kritériumok a székhely kiválasztásához; az ügynökség székhelyét gyakran később választották ki, mint hogy az ügynökség létesítő okiratát elfogadták; és a tagállamok ügynökségek befogadása tekintetében fennálló gyakorlata erősen eltért egymástól.

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság 2012. július 19-én kiadott egy intézményközi munkacsoport következtetésein alapuló közös nyilatkozatot, amelynek mellékletét képezte a közös megközelítés.

A közös megközelítés rendelkezik az elfogadott alapelvekről, amelyeket három részre oszt: az ügynökségek szerepe és helye az EU intézményi struktúrájában; az ügynökségek struktúrája és irányítása; az ügynökségek működése; a tevékenységekre és erőforrásokra vonatkozó tervezés; elszámoltathatóság, ellenőrzések és átláthatóság, valamint az érdekelt felekkel ápoltságok.

2.2. Az Ügynökségek székhelyére vonatkozó elvek a közös megközelítés alapján

A közös megközelítés *„Az ügynökségek szerepe és helye az EU intézményi struktúrájában”* című első részében meghatározza az ügynökségi székhelyekre vonatkozó főbb elveket.

2.2.1. A decentralizált ügynökségek székhelyének kiválasztása

A közös megközelítés **6. pontja** több alapelvet határoz meg a decentralizált ügynökségek székhelyének kiválasztására. Mindazonáltal a jelentés előrevetíti, hogy ez nem érinti a megállapodás megkötésének időpontjában fennálló helyzetet, azaz azt, hogy *„az ügynökség székhelyére vonatkozó politikai döntést a tagállamok állam-, illetve kormányfői szinten üléselő képviselői vagy a Tanács [hozza meg]”*.

A közös megközelítés emlékeztet továbbá a tagállamok azzal kapcsolatos egyetértésére, hogy teljesüljön az *„ügynökségek földrajzi elszórtsága iránti kíváncság”*, és hogy *„prioritást kell élvezniük az újonnan csatlakozott tagállamoknak”*.

A közös megközelítés ezután az alapelvek lefektetésével meghatározza, hogyan kell kiválasztani a székhelyeket. Úgy rendelkezik, hogy erről:

- 1) *„még a jogalkotási eljárás vége előtt dönteni kell annak érdekében, hogy azok rögtön a székhelyén kezdhessék meg működésüket”*;
- 2) *„objektív kritériumok”* alapján (amelyek közé az alábbiak *„tartozhatnak”*: *„biztos-e, hogy az ügynökség a létrehozásáról szóló jogi aktus hatálybalépésekor felállítható az adott helyszínen, a helyszín megközelíthetősége, vannak-e megfelelő oktatási intézmények a személyzet gyermekei számára, a gyermekek és a házastársak az igényeiknek megfelelően be tudnak-e lépni a munkaerőpiacra és a társadalombiztosítási rendszerbe, valamint megfelelő egészségügyi ellátásban részesülhetnek-e,”*);

- 3) a tagállamoknak az ügynökségek befogadására benyújtott ajánlatait figyelembe kell venni, és ezeknek „*e kritériumok teljesülését vagy nem teljesülését átlátható módon kell bemutatniuk*”.

A közös megközelítés azt is megjegyzi, hogy a Bizottság szükség esetén segít a tagállamok ajánlatainak értékelésében.

A közös megközelítés **8. pontja** előírja, a befogadó tagállamoknak két kötelezettséget kell vállalniuk az általuk befogadott ügynökségek felé:

- 1) annak biztosítását, hogy arra az időpontra, amikor az ügynökség az operatív szakaszba lép, a működéshez szükséges minden feltétel teljesülni fog;
- 2) azt, hogy az ügynökség létrehozását követően is folyamatosan eleget tesznek az ügynökség igényeinek, és biztosítják az ügynökség zökkenőmentes működéséhez szükséges feltételeket.

2.2.2. A befogadó tagállamok és az ügynökségek közötti kapcsolatok

A közös megközelítés **7. pontja** annak mérlegelésére ösztönzi az ügynökségeknek jelenleg otthont adó tagállamokat, hogy hogyan tudják javítani a megközelíthetőséget annak érdekében, hogy növekedjen az ügynökség általános hatékonysága, és hogy még jobb legyen az érdekelt felekkel folytatott együttműködés. A közös megközelítés azt is javasolja, hogy az ügynökségek rendszeres értékelése során meg kell vizsgálni az adott ügynökség megközelíthetőségét is⁷.

A közös megközelítés **9. pontja** arról rendelkezik, hogy minden ügynökségnek rendelkeznie kell a székhelyre vonatkozó megállapodással, amelyet időben meg kell kötni (még azelőtt, hogy az ügynökség az operatív szakaszba lép). Ez a pont az új ügynökségekre és a befogadó államukban már létrehozott ügynökségekre egyaránt vonatkozik.

A székhelyre vonatkozó megállapodások meghatározzák azokat a szükséges intézkedéseket, amelyeket egy ügynökség számára a befogadó tagállamában biztosítani kell. A közös megközelítés keretében felkérték a Bizottságot, hogy az eddigi legjobb gyakorlati megoldások alapján dolgozzon majd ki olyan rendelkezéseket, amelyek megfelelő iránymutató eszközökként szolgálhatnak a székhelyre vonatkozó jövőbeli megállapodásokhoz. A Bizottság 2013 decemberében véglegesítette ezeket a rendelkezéseket.

3. AZ ÜGYNÖKSÉGEK SZÉKHELYÉRE VONATKOZÓ KÖZÖS MEGKÖZELÍTÉS ALAPELVEINEK VÉGREHAJTÁSA

3.1. A decentralizált ügynökségek székhelyének kiválasztása

⁷ Mivel a közös megközelítés maga is azt javasolja, hogy a megközelíthetőséget vegyék figyelembe ezekben az értékelésekben, ez a jelentés a székhelyeket ebből a szempontból nem fogja megvizsgálni.

A közös megközelítés elfogadása óta négy ügynökségi székhelyet⁸ választottak ki.

Az elsőt 2014-ben választották ki. Az Egyesült Királyság azon egyoldalú döntését követően, miszerint a továbbiakban már nem kíván otthont adni az **Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynökségének**⁹ (CEPOL), az a döntés született, hogy az ügynökséget Budapestre helyezik át. Ezután ugyanebben az évben úgy határoztak, hogy az **Egységes Szanálási Testületet**(SRB) Brüsszelben hozzák létre. Végül 2018-ban az Egyesült Királyság Unióból való kilépésével összefüggésben az a döntés született, hogy az **Európai Gyógyszerügynökséget** (EMA) Amszterdamba, az **Európai Bankfelügyeleti Hatóságot** (EBA) pedig Párizsba helyezik át.

Az e négy ügynökségről rendelkezésre álló információk vizsgálata alapján a következő észrevételek fogalmazhatók meg arról, hogy miként választották ki a decentralizált ügynökségek székhelyét a közös megközelítés elfogadása óta.

3.1.1. Ügynökség befogadására vonatkozó ajánlatok

Az **Egységes Szanálási Testület** létrehozására vonatkozó 2013. júliusi jogalkotási javaslatában a Bizottság Brüsszelt javasolta az igazgatóság székhelyének. Egyetlen tagállam sem ajánlotta fel az Ügynökség befogadását. A Bizottság a kezdetektől fogva úgy vélte, hogy – tekintettel az Ügynökség és a Bizottság feladatai közötti fontos kapcsolatokra¹⁰ – az Ügynökség székhelyének Brüsszelben kell lennie. Különösen fontos szempont volt, hogy a szanálási folyamatban részt vevő mindkét szerv és intézmény azonos helyre telepítése javítaná a politikai keret általános hatékonyságát.

2013 októberében a tagállamok kormányainak képviselői közös megállapodtak az **Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynökségnek** Londonból Budapestre történő áthelyezéséről. A Tanács Főtitkárságának kérésére hét tagállam nyújtott be ajánlatokat az Ügynökség befogadására. Ezek az ajánlatok a következő kritériumokra vonatkoztak: (1) a javasolt helyszínnel (ideértve a tényleges irodai-/konferenciaterületeket és egyéb, az Ügynökség rendelkezésére bocsátandó létesítményeket) kapcsolatos részletes információk; (2) a helyszín megközelíthetősége; (3) az ügynökségi alkalmazottak kiváltságainak és mentességeinek rendszere; (4) az ügynökségi személyzet gyermekei számára megfelelő oktatási intézmények biztosíthatósága.

2018-ban az **Európai Gyógyszerügynökség** áthelyezésére benyújtott 19 ajánlat és az **Európai Bankfelügyeleti Hatóság** áthelyezésére benyújtott 8 ajánlat a következő kritériumokat vette figyelembe: (1) biztosíték arra vonatkozóan, hogy az ügynökség felállítható és működtethető a helyszínen az Egyesült Királyság az Unióból való kilépésének

⁸ E jelentés készítésekor az Európai Munkaügyi Hatóság létrehozása még mindig egyeztetések tárgya.

⁹ Abban az időben az ügynökséget „Európai Rendőrákadémiának” hívták.

¹⁰ Az Egységes Szanálási Testület feladata a bankunióhoz tartozó bankokkal kapcsolatos szanálási döntések előkészítése. Ezt követően a Bizottság – gyakran sürgősséggel – szanálási vagy állami támogatást ellenőrző hatósággént jár el, ha a szanálási határozat az Egységes Szanálási Alap igénybevételét vonja maga után.

időpontjában. (2) a helyszín megközelíthetősége; (3) megfelelő oktatási létesítmények biztosítottasága az ügynökségi személyzet gyermekei számára; (4) a gyermekek és a házastársak megfelelő hozzáférése a munkaerőpiachoz, a társadalombiztosítási rendszerhez és az egészségügyi ellátáshoz; (5) az üzletmenet folytonossága; (6) megfelelő földrajzi elszórtság.

3.1.2. Az ügynökség székhelyének kiválasztási folyamata

2013. október 8-án az **Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynökségének** budapesti székhelyét a tagállamok kormányainak képviselői közös megegyezéssel választották ki. 2014. május 15-én a Tanács huszonöt tagállam kezdeményezésére¹¹ elfogadta az eredeti tanácsi határozat módosításáról szóló 543/2014/EU rendeletet¹², megállapítva, hogy az Ügynökség székhelye Budapesten lesz.

Az **Egységes Szanálási Testület** székhelyének javasolt Brüsszelt a Testület létrehozásáról szóló bizottsági javaslatba foglalták, és az változatlan maradt a jogalkotási folyamat során. Az Európai Parlament és a Tanács 2014 júliusában elfogadta a 806/2014/EU¹³ rendeletet.

Az Egyesült Királyság Unióból való kilépésének sajátos összefüggései miatt a 27 tagállam állam- és kormányfői 2017. június 22-én először megállapodtak az **Európai Gyógyszerügynökség** és az **Európai Bankfelügyeleti Hatóság** jövőbeli székhelyeinek kiválasztására vonatkozó részletes eljárásról¹⁴. Ezen eljárással összhangban 2017. november 20-án az EU-27 minisztereinek egymást követő szavazási fordulóit követően, a titkosan leadott utolsó szavazatok alapján Párizst és Amszterdamt választották a két érintett ügynökség új székhelyéül. Ezt követően a Bizottság két jogalkotási javaslatot terjesztett elő annak érdekében, hogy az ügynökségek új székhelyeit belefoglalják azok létesítő aktusaiba. 2018 novemberében a Tanács és az Európai Parlament elfogadta az (EU) 2018/1717¹⁵ és az (EU) 2018/1718¹⁶ rendeletet.

3.1.3. Az ügynökség működéséhez szükséges feltételek

A 2011–2015 közötti időszakra vonatkozó független értékelő jelentés¹⁷ megállapította, hogy az **Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynökségének** áthelyezése megfelelő ütemben zajlott. A jelentés szerint az Ügynökség és befogadó tagállama, Magyarország „*kevesebb mint négy hónapon belül véghezvitték az egész projektet. Az összegyűjtött bizonyítékok azt mutatják, hogy az áthelyezés annak ellenére kevésbé, illetve nem befolyásolta az üzleti*

¹¹ Mivel a rendelet az Európai Unió működéséről szóló szerződés 87. cikkének (2) bekezdésén alapul, ezért nemcsak a Bizottság, hanem a tagállamok egynegyede is kezdeményezési joggal rendelkezett (az Európai Unió működéséről szóló szerződés 76. cikke).

¹² HL L 163., 2014.5.29., 5. o.

¹³ HL L 225., 2014.7.30., 1. o.

¹⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/21503/22-euco-conclusions-agencies-relocation.pdf>.

¹⁵ HL L 291., 2018.11.16., 1. o.

¹⁶ HL L 291., 2018.11.16., 3. o.

¹⁷ <https://www.cepol.europa.eu/sites/default/files/five-year-evaluation-report-2011-2015.pdf>.

folytonosságot, hogy a személyzet egy része úgy döntött, hogy nem költözik az Ügynökség új székhelyére”. A jelentés azt is kiemeli, hogy az áthelyezés költséghatékonyak bizonyult, és a „közigazgatási költségek hozzávetőleg évi 200 000 euróval csökkentek a magyar közigazgatással kötött megállapodás következtében. A CEPOL új központjában található irodák használata ugyanis ingyenes, és az infrastruktúrát legalább tíz évig biztosítják.” Az Ügynökség szerint a kijelölt épületet Magyarország ajánlatának megfelelően felújították és felszerelték, valamint az előírt határidőn belül átadták az Ügynökségnek. Számos megállapodás biztosítja az Ügynökség számára bizonyos közszolgáltatások igénybevételét. Összességében az Ügynökség arról számol be, hogy pozitív tapasztalatai vannak a befogadó államnak az Ügynökség szükségleteivel kapcsolatos reagálóképességével kapcsolatban.

Az **Egységes Szanálási Testület**¹⁸ 2015-ös éves jelentése szerint az Ügynökség „2015 januárjában kezdte meg működését az euróövezet több mint 120 bankcsoportjának és 15 más, határon átnyúló bankcsoportnak a szanálási tervezése tekintetében. Ténylegesen 2015 márciusában kezdte meg működését.” Ez arra enged következtetni, hogy az Ügynökség működéséhez szükséges összes feltétel adott volt a működési fázis megkezdésekor. Az Ügynökség 2016 áprilisában költözött a Brüsszel központjában található állandó épületeibe, ahol állítása szerint zökkenőmentesen zajlik a működés.

Az **Európai Gyógyszerügynökség** és az **Európai Bankfelügyeleti Hatóság** esetében még túl korai lenne értékelni, hogy a két befogadó tagállam biztosította-e és miként fogja biztosítani azt, hogy az ügynökségek működéséhez szükséges valamennyi feltétel teljesüljön az új székhelyükre költözésükig. Az Európai Gyógyszerügynökség „azonnal megkezdte a holland hatóságokkal való együttműködést a költözésre való felkészülés és annak érdekében, hogy legkésőbb 2019. március 30-án megkezdje működését Amszterdamban.”¹⁹ Mindkét ügynökség még az áthelyezés előtt székhelyre vonatkozó megállapodást írt alá az új befogadó tagállamával.

3.2. A befogadó tagállamok és az ügynökségek közötti kapcsolatok

3.2.1. A székhelyre vonatkozó megállapodással kapcsolatos követelmény

A közös megközelítésben a három intézmény elismerte, hogy minden ügynökségnek székhelyre vonatkozó megállapodást kell kötnie. Ennek az alapelvnek való megfelelés és a hosszú távú működési feltételek biztosítása érdekében az ilyen megállapodásra vonatkozó követelmény mostanra szisztematikusan az ügynökségek alapító rendelkezéseire vonatkozó bizottsági javaslatok részévé vált. Az eddigi 33 létesítő dokumentumból 16 tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek ilyen megállapodás megkötését írják elő az ügynökségek és a befogadó tagállamok számára.

¹⁸ https://srb.europa.eu/sites/srbsite/files/srb_annual_report_2015_en_0.pdf .

¹⁹ <https://www.ema.europa.eu/en/about-us/uks-withdrawal-eu/relocation-amsterdam#tracking-tool-section> .

A közös megközelítés elfogadása óta nyolc decentralizált ügynökség kötött székhelyre vonatkozó megállapodást befogadó tagállamával. Ennek megfelelően mostanáig a 33 meglévő decentralizált ügynökség közül 29 kötött székhelyre vonatkozó megállapodásokat a befogadó tagállamával. Ezen megállapodások közel fele a székhely kiválasztását követő 2 éven belül aláírásra került.

3.2.2. A Bizottságnak a székhelyre vonatkozó megállapodásokkal kapcsolatos iránymutatásai

2013. december 10-én a Bizottság a székhelyre vonatkozó új megállapodás tárgyalásakor figyelembe veendő iránymutatásokat²⁰ adott ki az ügynökségek és befogadó tagállamaik számára. A decentralizált ügynökségek által szolgáltatott információk szerint a megállapodások mintegy háromnegyedét a Bizottság iránymutatásainak megjelenése előtt készítették elő és írták alá. Az iránymutatásokat azonban a fennmaradó egynegyedek képviselő tárgyalások során kiindulópontnak tekintették.

Ezek az iránymutatások a székhelyre vonatkozó meglévő megállapodások felülvizsgálatát is célozzák. Az aláírásuk óta öt székhely-megállapodást frissítettek anélkül, hogy nagyobb módosításokat eszközöltek volna az eredeti székhely-megállapodásokhoz képest.

3.2.3. A székhelyre vonatkozó megállapodások rendelkezéseinek jellege²¹

A mentességek, az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés, a belépés és tartózkodás, az adók, a társadalombiztosítási járulékok és az egyéni vámok alóli mentességek tekintetében a legtöbb székhely-megállapodás rendelkezései hasonlóak.

A **mentességekre** vonatkozó rendelkezések tekintetében a székhely-megállapodások túlnyomó többsége kiterjed az ügynökségek épületeinek, eszközeinek és dokumentumtárának sérthetlenségére, a hivatalos kommunikáció és dokumentumok diplomáciai kezelésére, valamint a joghatóság alóli mentességre. Mindenesetre még azokban az esetekben is, amikor a székhely-megállapodások nem írnak elő ilyen feltételeket, minden ügynökségre vonatkoznak az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló 7. jegyzőkönyv rendelkezéseiben²² foglaltak, mivel az minden tagállamban alkalmazandó.

Ezen túlmenően a székhely-megállapodások többsége rendelkezéseket tartalmaz az **adó- és vámtételek alóli mentességekről**. Ilyen körülmények között az árukhoz és szolgáltatásokhoz hasonlóan az ügynökség épületei, bevételei és járművei mentesek az adók alól. A vámtételek alóli mentesség az ügynökség hivatalos felhasználásra szánt árucikkeire, kiadványaira és járműveire vonatkozik.

²⁰ https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/2013-12-10_guidelines_hq_agreements_en.pdf.

²¹ Azon 28 ügynökség által szolgáltatott adatok alapján, amelyek hozzájárultak az uniós ügynökségek hálózataból érkező információ-szolgáltatáshoz.

²² HL C 326., 2012.10.26., 266. o.

A **társadalombiztosítás és az egészségügyi ellátás** tekintetében szinte minden székhely-megállapodás mentesíti a személyzetet a nemzeti társadalombiztosítási rendszerekbe történő kötelező befizetés alól. Ezen ügynökségek nagyjából fele megkülönböztetés nélkül hozzáférhet a közszolgáltatásokhoz.

A legtöbb székhely-megállapodás tartalmaz **belépési és tartózkodási** rendelkezéseket, amelyek előírják a befogadó tagállam területére történő belépés, az ott tartózkodás és az onnan való kilépés megkönnyítését, a vízumok gyors kiadását, valamint az adminisztratív kötelezettségek, a különleges személyi igazolványokkal kapcsolatos követelmények vagy a bevándorlási korlátozások alóli mentességet.

Más feltételek – például az ügynökség épületei és az oktatási létesítményei tekintetében –, a helyzet nagymértékben különbözik, ugyanis az ügynökségeknek kevesebb, mint a fele részesül az ilyen kedvezményben.

Ami az **ügynökségek épületeit** illeti, az ügynökségek kisebb részének székhely-megállapodása rendelkezést tartalmaz az ügynökség számára megfelelő helyszín, ingyenesen rendelkezésre bocsátott épületek, valamint valamennyi szükséges szolgáltatás nyújtására, illetve vagy az épületek karbantartására vonatkozóan.

Csak néhány ügynökség székhely-megállapodása tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek az európai iskolákhoz hasonló **iskolai létesítményeket** vagy az európai iskolákhoz hasonló lehetőségeket kínálnak. A gyakorlatban a 33 decentralizált ügynökség közül 12 rendelkezik ilyen oktatási lehetőségekkel.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

Az EU decentralizált ügynökségei az Európai Unió kulcsszereplői. Speciális szakértelmüknek köszönhetően segítenek az uniós politikák kialakításában és végrehajtásában. Mivel az ügynökségek szerte a tagállamokban megtalálhatók, nagyobb nyilvánosságot biztosítanak az Unió számára. Az Unió működéséhez ezért elengedhetetlen a megfelelő helyszínek kiválasztása és a zökkenőmentes működés feltételeinek biztosítása.

A közös megközelítés részeként az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság 2012 júliusában számos elvet megállapított annak érdekében, hogy az ügynökségekre és többek között azok székhelyére vonatkozó uniós rendszer hatékonyabb és koherensebb legyen. Míg a közös megközelítés nem érinti a székhelyek helyszínének kiválasztása tekintetében a közös megközelítés elfogadásakor már kialakult gyakorlatot, egységes keretet teremt az ezzel kapcsolatos döntések meghozatalához. A keretrendszer elvei magukban foglalják a székhelyek kiválasztásának kritériumait, a kiválasztások ütemezését és a befogadás egységes feltételeit.

2012 óta azonban ezen alapelvek tesztelésére csak korlátozott lehetőségek állnak rendelkezésre. Ebben az időszakban csak négy ügynökség székhelyét választották ki, és az

érintett ügynökségek közül kettő éppen csak most költözött az új befogadó tagállamába. Ebben a néhány esetben azonban a jelentés azt mutatja, hogy a székhelyek helyszínének kiválasztása objektív megfontolások alapján – nevezetesen a közös megközelítésben meghatározott objektív kritériumok alkalmazásával, vagy pedig az ügynökség feladatai sajátos jellegének figyelembevételével – történt.

A jelentés azt is mutatja, hogy a székhely kiválasztását követően a befogadó tagállamok továbbra is teljes mértékben elkötelezettek maradtak az ügynökségek hosszú távú zökkenőmentes működésének biztosítása mellett, valamint az esetek többségében amellet is, hogy székhely-megállapodásokban rendezzék az ügynökségekkel való dinamikus kapcsolataikat.

A Bizottság ezért úgy véli, hogy a közös megközelítés alapelvei megfelelő keretet nyújtanak az ügynökségi székhelyekkel kapcsolatos döntéshozatalhoz, valamint annak biztosításához, hogy tagállamok kiszolgálják az ügynökségek sajátos igényeit.